

د راستای اولویت ایران برای گسترش تعامل با کشورهای منطقه؛ **تهران- قاهره؛ بازگشایی قفل چهار دهه‌ای در ۱۴۰۱**

آرمان ملی: اگر در سال ۱۴۰۰ یکی از مهم‌ترین تحولات در عرصه منطقه‌ای برگزار می‌شود چهار دور مذاکرات اطلاعاتی و امنیتی بین تهران و ریاض بود؛ چنان که در حال حاضر بعد از برگزاری دور پنجم این مذاکرات در اردیبهشت ماه سال جاری در بغداد، زمره‌های جدی برای از سرگیری روابط سیاسی و دیپلماتیک دو کشور مطرح است، به نظر می‌رسد که در سال ۱۴۰۱ نیز قفل یکی از مهم‌ترین پرونده‌های منطقه‌ای ایران در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب در حال بازگشایی است و آن چیزی جز عادی شدن روابط ایران و مصر نیست. طی روزهای اخیر به خصوص بعد از سفر دو هفته پیش مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر عراق به تهران بعد از سفر به ریاض و صحبت‌های حسین امیرعبداللّه‌لیان در دیدار با وی در ارتباط با مصر و تأکید وزیر امور خارجه بر تقویت مناسبات فی مابین تهران و قاهره به نفع منطقه و جهان اسلام، این موضوع به صورت جدی در محافل رسانه‌ای و کارشناسی مطرح شد که احتمالاً بغداد قرار است که همان طور که در پرونده روابط ایران و عربستان نقش میانجی داشت این نقش را بر اساس موافقت ضمنی تهران و قاهره در پرونده قدیمی ایران و مصر نیز به نوع دیگری ایفا کند. در همین راستا، فواد حسین وزیر امور خارجه عراق در روز ۹ تیرماه در مصاحبه با شبکه سعودی «الحدث» اعلام کرد که ایران ایده ایجاد مجاری ارتباطی با مصری‌ها را مطرح کرده است. در واکنش به صحبت‌های وزیر امور خارجه عراق، حسین امیرعبداللّه‌لیان در روز یکشنبه ۱۲ تیرماه در حاشیه سفر خود به سوریه در مورد صحبت‌های اخیر فواد حسین، وزیر امور خارجه عراق مبنی بر اینکه گفت‌وگوهای بین ایران و مصر و ایران و اردن در بغداد برگزار شده، اظهار کرد: ما هنوز مذاکره‌ای برای پیشرفت روابط و توسعه روابط به صورت مستقیم با طرف مصری نداشته‌ایم ولی بر برخی از تلاش‌ها در جریان است که در جریان همکاری‌ها بین کشورهای اسلامی، تهران و قاهره هم روابطشان به حالت طبیعی و عادی برگردد.

آ بالا بردن سطح همکاری

منابع مصری همچنین به این رسانه منطقه‌ای اعلام کردند که مسئولان مصری به همتایان ایرانی خود گفته‌اند که این کشور مخالف هرگونه خدشه وارد کردن به امنیت خود در سایه درگیری‌های میان تهران و تل‌آویو است و قاهره نیز در طول مدت گذشته بیوستن به طرح‌های نظامی ضد ایرانی را نپذیرفته است. این گزارش می‌افزاید: قاهره به رسم بحران اقتصادی موجود ترجیح می‌دهد که هزینه‌ای برای فشار آوردن به تهران توسط کشورهای خلیج فارس نباشد و مقامات مصری همواره سیاست بینابینی را در پیش گرفته‌اند؛ اگر چه در برخی موارد به دلیل فشارهای اقتصادی این سیاست شکست خورده است.

علاقه به گسترش روابط

برخی منابع می‌گویند فرماندهان ارشد نظامی مصر در نشست‌های داخلی نیروهای مسلح به صراحت اعلام کرده‌اند که به‌طور کامل ورود به مقابله نظامی با ایران به شکل‌های مختلف را نمی‌پذیرند و در نشست‌های نهاد امنیت ملی این کشور این موضع بارها تکرار شده است. در این راستا، منابع مصری همچنین این موضوع را مطرح کردند که یکی از اهداف اساسی سفر اخیر عبدالفتاح سیسی، رئیس‌جمهور مصر به عمان، این بوده است که به واسطه مقامات مستطظ این پیام را به تهران اعلام کند که قاهره تمایلی به مقابله مستقیم با ایران ندارد. این در حالی است که در سه دهه اخیر، ایران بارها علاقه‌مندی خود را برای گسترش روابط با مصر اعلام کرده و تلاش داشته که سیگنال‌های مثبتی را به این کشور در راستای اجرای سیاست توسعه روابط با کشورهای منطقه ارسال کند. سیگنال‌های مثبتی که تاکنون به نتیجه مشخصی در زمینه گسترش روابط دیپلماتیک بین دو کشور نرسیده است و روابط دو کشور همچنان در سطح فعالیت دفتر حافظ منافع در تهران و قاهره است. در سال ۱۴۰۰ با توجه به انجام گفت‌وگوهای بین ایران و عربستان در بغداد برای برقراری روابط مجدد، این تحلیل قوت گرفت که کاهش تنش‌ها بین این دو قدرت منطقه‌ای می‌تواند بر روابط ایران و مصر نیز تأثیر بگذارد و قاهره با خیال راحت‌تری می‌تواند به سمت عادی سازی روابط با تهران حرکت کند، چنان که در همین چارچوب سایت العربیه جدید در روز دوشنبه ۲۱ تیر سال ۱۴۰۰ به نقل از منابع مصری که با حضور به‌فانش شدن هویت خود توانده‌اند از دیدار مقامات امنیتی دو کشور ایران و مصر در قاهره خبر داده است.

محمد صدر هدف احمدی‌نژاد از حضور در مجمع رافاش کرد

تلاش برای آزادی دوستان

تجمع‌های میدان ۷۲ نارمک راهگشا نبود

آرمان ملی – مطهره شفیعی: «احمدی‌نژاد –مجمع تشخیص مصلحت» همراهی این دو نام با یکدیگر خبرساز است. سوالی که در سال‌های اخیر مطرح می‌شود درباره پایان عمر حضور محمود احمدی‌نژاد در مجمع تشخیص مصلحت است چرا که بسیاری از صاحب‌نظران، اقدامات و گفتارهای او را در شأن عضویت در مجمع تشخیص نمی‌دانند که نمونه واضح آن در زمان ثبت‌نامش در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ رقم خورد که گفت: «اگر تأیید صلاحیت نشوم، در انتخابات رأی نمی‌دهم و از کسی حمایت نخواهم کرد.» این اظهارات به معنای تحریم انتخابات و زیر سوال بردن جایگاه شورای نگهبان بود! اما دپروژ موضوع کمی فرق کرد.

احمدی‌نژاد با همان کت و شلوار تیره و پیراهن سفید در برخی جلسات مجمع حضور پیدا می‌کند اما ظاهراً هدف دیگری دارد که روز گذشته از سوی یک عضو مجمع تشخیص فاش شد. محمد صدر در مورد گمانه‌ها درباره عدم حضور احمدی‌نژاد در دوره آینده مجمع به «قرن‌نو» گفت: «من نمی‌دانم که در دوره بعد ایشان هست یا نیست، و در دوره بعد ایشان خیلی در جلسات مجمع فعال نیست و عمدتاً هم وقتی به مجمع می‌آید نزد آقای اژه‌ای رئیس قوه قضائیه می‌رود (برای همان مشکلاتی که همکاران قدیمی‌اش داشتند) و به ایشان نامه می‌دهد و گر نه ایشان در مجمع خیلی فعال نیست.» صدر به نکته جالبی اشاره کرد که تأیید تداوم تلاش‌های احمدی‌نژاد برای غفو ۲ پار همیشگی‌اش یعنی مشایخی و بقای است. احمدی‌نژاد دیگر بخوبی درک کرده با قیاهو در میدان ۷۲ نارمک نتیجه‌ای

حاصل نمی‌شود و قوه قضائیه عقب نشینی نخواهد کرد.

تلاش بی‌وقفه برای آزادی دو بال

۱۷ خرداد سخنگوی قوه قضائیه درباره پرونده مشایخی گفت: اسفندیار رحیم مشایخی از تاریخ ۱۳ آذرماه ۹۸ به دلیل فوت والده از زندان مرخصی گرفته است. این فرد ادعای بیماری داشت و دوبار به کمیسیون پزشکی مراجعه کرده و گفته توان کیفر حبس را ندارد ولی کمیسیون پزشکی تحمل توان اژه‌ای رئیس قوه قضائیه می‌رود (برای همان باید به زندان برگردد. مسعود ستایشی در نشست خبری سخنگوی قوه قضائیه با بیان این که «حمیدبقایی آزاد نشده است»، گفت: محکومیت حبس بقایی فعلاً به‌خاطر بیماری او موقتاً متوقف شده است. او تأکید کرد: «حمید بقایی و اسفندیار رحیم‌مشایخی باید به زندان باز گردند.» اما احمدی‌نژاد تمایلی

و چرا ما را کنار گذاشتند.» البته تصمیمات قوه قضائیه بر اساس روابط شخصی نیست و اختلافات دولت نهم نقشی در شرایط بقایی و مشایخی ندارد.

احمدی‌نژاد نامه نویسن شد

احمدی‌نژاد تلاش‌های دیگر هم کرده است مانند سال ۹۹ که به وزیر اطلاعات وقت نامه نوشت. احمدی‌نژاد با ارسال نامه‌ای خطاب به سید محمود علوی وزیر اطلاعات، ضمن تشریح اقدامات مخرب برخی عوامل علیه آقای حمید بقایی و یاران نهضت به سوی بهار، خواستار برخورد جدی وی با این عناصر شد. نامه‌های زیادی نوشت. در سال ۹۶ هم در نامه‌ای ضمن انتقاد به بازداشت بقایی، خواستار آزادی فوری وی شده است. او در این نامه آورده بود: «مجدداً شهادت می‌دهم که برادر عزیزم آقای حمید بقایی فردی مومن، انقلابی و فداکار و پاک‌دست و خدوم و باورمند به ارزش‌های الهی و انسانی و مردی کاردار و مردمی است. اتهام آقای بقایی اجرای مصوبه دولت در تخصیص مجموعاً سیصد میلیون تومان پاداش پایان دوره و پس از ۸ سال تلاش بی‌وقفه و شبانه‌روزی به هجده نفر از اعضای دولت بوده است که تمام نهاد‌های قانونی نظارتی عدم مغایرت آن با قانون را رسماً اعلام کرده‌اند.» احمدی‌نژاد در برهه‌ای هم سعی کرد از احساسات جامعه به نفع یاران دربندش بهره بگیرد چنانکه اواخر سال گذشته در یک گفت‌وگویی به اعتصاب غذای بقایی در زندان واکنش نشان داد. از او درباره عکس‌های بدن بقایی بعد از اعتصاب غذا در زندان سؤال شد و او پاسخ داد: «صد درصد بی‌گناه هستند. صد و پنجاه درصد. حتی تخلف هم نکرده است چه برسد به جرم. چون مجازات برای جرم است، ایشان تخلف هم نکرده است.»

به این بازگشت آنها ندارد. ۲۰ شهریور ۹۷ ایلنا نوشت: «محمود احمدی‌نژاد در نامه‌ای به مقام معظم رهبری با اشاره به شرایط جسمی حمید بقایی در زندان، درخواست کرد مقامات قضائی ضمن پذیرش اعاده دادرسی، نسبت به برقراری امکان تماس تلفنی بقایی با خانواده و مرخصی وی اقدام نمایند.»

احمدی‌نژاد فراموش کرد؟

او در حالی برای درخواست آزادی مشایخی و بقایی به مجمع می‌رود که اختلافاتش با حجت‌الاسلام اژه‌ای در آذهان هست. رئیس فعلی قوه قضائیه وزیر اطلاعات احمدی‌نژاد در دولت نهم بود اما بر کنار شد! اژه‌ای درباره برکناری‌اش گفته بود: «من و صفارهرندی را دو هفته مانده به پایان دوره وزارت‌مان کنار گذاشتند که حتی اگر فرض هم کنیم که ما آدم‌های بدی هستیم باز هم این برخورد درست نبود، ما خودمان هم نفهمیدیم چگونه

«آرمان ملی» حواشی پیرامون تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت جدید را بررسی می‌کند

وزارت بازرگانی ضرورت داشت؛ چرا در دولت قبل تصویب نکردید؟

نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس: لایحه دولت سیزدهم نرسد، لایحه دولت روحانی را تصویب می‌کنیم

مخالفت کرده بود»، اظهار داشت: اینکه مجلس با تشکیل وزارت بازرگانی مخالفت کرده نادرست است، مجلس مخالفت نکرد اما چون اوایل شروع به کار دوره یازدهم بود این مسأله را در دستور کار قرار نداد. یعنی باید بررسی این مسأله به ما به عنوان کمیسیون اجتماعی ابلاغ می‌شد و این ابلاغیه نیامد اما اینکه طرح بیاید و مجلس مخالفت کند، چنین بحثی نبود و در واقع در ابتدای مجلس مسکوت ماند. ولی اسماعیلی گفت: بعد از اینکه دولت آغاز به کار کرد هم این موضوع چندین ماه مسکوت ماند تا زمانی که ما از دولت خواستیم و در دولت اعلام کردند که با تشکیل وزارت بازرگانی موافق هستند و بعد از چند ماه هم مصوبه هیات دولت آمد که سخنگوی دولت هم این خبر را اعلام کرد. البته ما قبل از آن هم کارمان را شروع کرده بودیم چون شفاف‌ی به ما گفته بودند که موافق تشکیل وزارت بازرگانی هستند. نایب رئیس اول کمیسیون اجتماعی مجلس افزود: تشکیل وزارت بازرگانی مصوبه مجلس دهم است و الان اگر ایرادات شورای نگهبان را فاکتور بگیریم، تقریباً می‌توان گفت که قانون است؛ چراکه شورای نگهبان دو ایراد به آن گرفته است که آن هم ایرادات سختی نیست و ما در تلاش هستیم تا این ایرادات رفع شود. وی بیان کرد: ما در کمیسیون در حال بررسی ایرادات شورای نگهبان بودیم که هفته گذشته آقای قالیباف اعلام کردند دولت می‌خواهد یک لایحه جداگانه برای تفکیک وزارت صمت و تشکیل دو وزارتخانه بدهد، اگر طی این دو ماه ما نتوانستیم مصوبه قبلی را رفع ایراد کنیم که در اینم انجام می‌دهیم براساس این‌نامه باید این را به‌صحن بیاوریم، مگر اینکه تشخیص هیات رسیدگی این باشد که مصوبه قبلی و لایحه جدید را با همدیگر ادغام کند و در دستور کار قرار نگیرد تا لایحه دولت بیاید. اسماعیلی تصریح کرد: اما اگر آمدن لایحه دولت طولانی شود، چون لایحه قبلی مصوب شده و فقط از سوی شورای نگهبان با ایراد مواجه شده است رفع ایراد همین مصوبه موجود و تصویب نهایی آن در دستور کار خواهد بود.

که گرچه نمایندگان مجلس را واحدی قانع کرد به نحوی که استیضاح وزیر از دستور کار خارج شود اما مده‌ای از نمایندگان نیز از این مسأله چندان قانع نشدند که اساساً لایحه تفکیکی وزارت صمت چه ارتباطی با استیضاح وزیر دارد و هر یک را باید در جایگاه خود مورد بحث و بررسی قرار داد. اما در نهایت اینگونه شد که وزیر بر سر جای خود ماند و استیضاح نیز محفل تا ۶ روز به محاق رفت. حال در این میان چند پرسش مطرح می‌شود که پاسخ به آنها می‌تواند بسیاری از مسائل را حداقل در این حوزه مرتفع کند. پرسش‌هایی از این دست که: از زمان لغو استیضاح تا زمانی که لایحه تفکیکی به مجلس ارائه شود چه کسی پاسخگوی افزایش افسار گسیخته قیمت‌ها در بازارهای مختلف همچون مایحتاج و کالاهای عمومی مردم خواهد بود و اساساً قرار است چه بر سر بازار خودرو بیاید؟ با این تفکیک کاملاً این مسأله حل و فصل خواهد شد یا اینکه صرفاً وزیر از زیر تیغ استیضاح نمایندگان نجات دادند؟ از سوی دیگر نکته جالب‌تر اینکه اگر مجلس یازدهم فوریتی در خصوص تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی احساس می‌کرد چرا پیش از این به این امر همت نگمارد. چه اینکه دوسال پایانی دولت قبل که تا آغازین سال عملکردی مجلس یازدهم مقارن بود نیز طرح تفکیک وزارت صمت و تشکیل وزارت بازرگانی با همین ادله فعلی از سوی دولت به مجلس ارائه شد اما آن زمان مجلس با این طرح مخالفت کرد. حال این پرسش پیش می‌آید که اگر تشکیل وزارت بازرگانی ضرورت داشت و با توجه به شرایط کشور چرا زودتر و در دولت پیشین با آن موافقت نکردند و با یک سال تأخیر در این دولت موافقت نمودند.

ضرورت تشکیل وزارت بازرگانی در ایام جراحی اقتصادی

یک نماینده مجلس یازدهم در خصوص «اعلام خبر تشکیل وزارت بازرگانی و تمایل مجلس نسبت به این مسأله در شرایطی که مجلس در زمان دولت گذشته با تمایل دولت برای این اقدام

آرمان ملی – حمید شجاعی: دولت‌ها همواره تلاش می‌کنند تا در جهت بهبود اوضاع کشور در حوزه‌های مختلف قدم بردارند و اگر هم در این میان موانعی بروز کرد یا مستقیماً نسبت به رفع آن موانع اقدام می‌کنند یا اینکه در تعامل با سایر قوا به حل و فصل آن موانع و مشکلات می‌پردازند. یکی از این مسائل که طی سال‌های گذشته دولت‌ها با آن مواجه بوده‌اند بحث ادغام یا تفکیک برخی وزارتخانه‌ها بوده که همواره نیز در دولت گذشته و دولت کنونی مورد بحث قرار گرفته است. مشخصاً طرح تفکیک وزارت صمت در مجلس یازدهم دوبار مطرح شد. یک بار در سال ۹۸ که از سوی حسن روحانی؛ رئیس‌جمهور وقت مطرح شد و بار دیگر که همین چندینی پیش از سوی آیت‌آ. رئیس‌جمهور به مجلس ارائه شد. حال باید دید با توجه به نحوه تعامل دولت و مجلس با تشکیل این وزارتخانه و معرفی وزیر مسیر عملکردی وزارتخانه‌های صنایع و معادن و بازرگانی به چه سمت و سویی خواهد رفت.

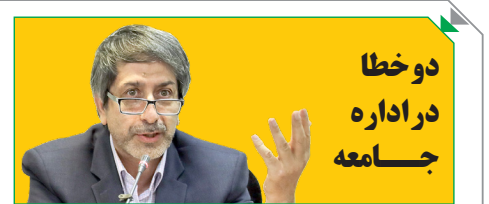
تفکیک وزارت صمت و چند پرسش

نگاهی به روابط میان دولت و مجلس به خوبی نشان می‌دهد که دیگر شاهد آن حمایت‌های کلی مجلس از دولت نیستیم. حداقل از ماه‌های پایانی سال گذشته تا کنون رویکرد مجلس نسبت به دولت تا حدی تغییر کرده و گویی اینکه بهارستان نشینان در صدد برآمده‌اند تا بر اساس وظایف اصلی خود عمل کنند و اینگونه در جامعه نشان دهند مجلس نظارت‌های لازم را در خصوص عملکردهای دولت انجام می‌دهد. قدر مسلم ماجرای استیضاح سید رضا فاطمی امین وزیر صمت نیز که به دلایلی از دستور کار نمایندگان کنار رفت نیز در همین راستا قلمداد می‌شود. هفته اول تیرماه بود که در پی جمع‌آوری امضا و ارائه آن به هیات رئیسه جهت اعلام وصول استیضاح وزیر مربوطه، رئیس مجلس ضمن ارائه توضیحاتی از نمایندگان مهلت ۲ ماهه‌ای خواست تا دولت لایحه جدید خود را مبنی بر تفکیک وزارت صمت به ۲ وزارتخانه و معرفی ۲ وزیر به مجلس ارائه کند. امری

استفاده از ظریف در مذاکرات

استفاده از نیروهای تأثیرگذار دولت‌های قبلی موضوعی است که رئیس‌جمهور سیزدهم هم بارها به آن اشاره کرده است. روز گذشته یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب در قیاس تیم مذاکره‌کننده روحانی به سرپرستی ظریف و عراقچی و تیم دیپلماسی فعلی خاطر نشان کرد: تیم آقای روحانی یک تیم بود که در راس آن آقای ظریف قرار داشت که وزیر خارجه انگلیس مدعی بود که انگلیسی را او (ظریف) بهتر از من صحبت می‌کند. محمود علیزاده طباطبایی افزود: این تیمی که الان وجود دارد متفاوت است. امیدوارم آقای رئیسه زودتر به این نتیجه برسد که از ظریف استفاده کند.

دو خطا در اداره جامعه

این روزها دلسوزان کشور وظیفه خود می‌دانند تا برای کمک به حل مشکلات به ارائه پیشنهاد بپردازند از جمله یک فعال سیاسی اصلاح‌طلب که می‌گوید: در بحث اداره جامعه ما با دو خطا روبه‌رو هستیم، نخست عدم شناخت عمیق ریشه‌ها. خطای دوم این است که به جای اینکه برویم سراغ ریشه‌های مسائل واقعی همچون مشکلات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی که بخشی از آن‌ها در ساختار نهفته است و فهم عالمانه و تحلیلی داشته باشیم و اینکه چه رفتارهای عمیق و پیچیده‌ای در این عرصه وجود دارد، دچار فرافکنی می‌شوند. غلامرضا ظریفیان افزود: در واقع با ضعف شناختی که وجود دارد و همچنین حجم مشکلات و انبوه آنان توانایی میزان حل در خودشان پیدا نمی‌کنند.

هم‌افزایی ظرفیت‌های ملی دولت

سخنگوی تأکید کرد: هم‌افزایی ظرفیت‌های بی‌شمار ملی می‌تواند تحریم‌های غیرقانونی را خنثی کند. علی بهادری چهرمی در یادداشت توییت‌ری خود با اشاره به توییت منتشر شده از سوی وزیر نفت نوشت: انجام کارهای بزرگ با باور به توان داخلی و اراده واقعی، شدنی است. هم‌افزایی ظرفیت‌های بی‌شمار ملی می‌تواند تحریم‌های غیرقانونی را خنثی کند. در یادداشت توییت‌ری جواد اوجی وزیر نفت آمده بود: برای نخستین بار در تاریخ صنعت نفت ایران، طرح توسعه یکپارچه میدان نفتی مشترک آزادگان، با تأمین مالی ۷ میلیارد دلاری بانک‌های دولتی و خصوصی، هلدینگ‌های اقتصادی و صندوق توسعه ملی و با هدف افزایش تولید این میدان به ۵۷۰ هزار بشکه در روز، عملیاتی خواهد شد.

مرتضی مکی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

سفر بایدن به منطقه

برای تأمین انرژی غرب است

سفر بایدن تأثیر مستقیم بر مذاکرات دارد

آرمان ملی – علیرضا پور حسین: سفر قرب الوقوع جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا به خاورمیانه طبق برخی شنیده‌ها به نظر می‌رسد که ارتباطی به تشکیل ناتو خاورمیانه یا ائتلاف عربی عمیق ندارد. در همین راستا عنوان می‌شود که سفر بایدن به منطقه فقط به ترتیب‌ات و تفاهم‌هایی در چهارچوب فرماندهی مرکزی آمریکا مربوط می‌شود که تل‌آویو نیز به آن پیوسته است. با این وجود همین چند روز پیش بود که پادشاه اردن اعلام کرد که از تشکیل ائتلاف نظامی مشابه ناتو در خاورمیانه حمایت خواهد کرد، مشروط بر اینکه این کار با کشورهای همفکر انجام شود. همه این تحولات در حالی است که بیشتر ناظران و تحلیلگران معتقدند هدف اصلی سفر بایدن به منطقه، تقویت حمایت‌های آمریکا از رژیم صهیونیستی است که با وجود تشدید اختلاف‌های داخلی و نزاع بر سر تشکیل دولت، در مسیر فروپاشی گام برمی‌دارد. از سوی دیگر، ائتلاف متجاوز سعودی در یمن طی ۸ سال نتوانسته است موفقیتی بدست آورد و این تنش، نگرانی واشنگتن را برانگیخت. نگرانی که امروز به موضوع انرژی و نفت نیز گره خورده است و مشخصاً بایدن در سفر به منطقه خواهان تأمین امنیت انرژی غرب خواهد بود. در راستای بررسی این مسأله آرمان ملی گفت و گویی با مرتضی مکی، تحلیلگر مسائل بین‌الملل داشته است که در ادامه می‌خوانید.

سفر بایدن به خاورمیانه با چه اهدافی صورت می‌گیرد؟

سفر بایدن به منطقه با چند هدف متمرکز صورت می‌گیرد. در برهه‌ای از زمان بایدن به منطقه خاورمیانه سفر می‌کند که بیش از یک سال و نیم از پیروزی او در انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکا می‌گذرد و در این مدت عربستان روابط پر تنش با آمریکا داشته است در حالی که پیش از این عربستان یکی از متحدین اصلی آمریکا در منطقه خاورمیانه به شمار می‌آمده است. مشخصاً یکی از مولفه‌هایی که سبب شده تا جو بایدن به منطقه خاورمیانه سفر کند و بخواهد با مقامات عربستانی دیدار داشته باشد این موضوع است که روسیه با حمله به اوکراین امنیت بازار انرژی را به خطر انداخته است و امروز غرب برای تأمین انرژی خود با سختی‌هایی مواجه شده است که بایدن در همین راستا تلاش می‌کند تا کشورهای خاورمیانه و منابع انرژی آن‌ها را جایگزین آن چیزی کند که روسیه امروز به عنوان اهم آن‌ها استفاده می‌کند. جنگ اوکراین بر تمامی جنبه‌های جهان تأثیر گذاشته است و بایدن با سفر به منطقه می‌خواهد این عرصه را به توازن بکشاند و اجازه ندهد تا روسیه موقعیت را به نفع خود تغییر دهد. **سفر بایدن به منطقه چه تأثیری بر مذاکرات برجاسی خواهد گذاشت؟**

هر کدام از اهداف سفر بایدن به منطقه خاورمیانه می‌تواند به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم بر مذاکرات برجام اثرگذار باشد. همه این اتفاقات به شکلی به بحران اوکراین مرتبط است و به نحوی گویا این جنگ که در خارج از خاورمیانه رخ داده است بر خاورمیانه بر تنش نیز تأثیر گذار بوده است. باید توجه داشت که بایدن قصد دارد تا خیال خود را از خاورمیانه راحت کند و به همین علت در سفر به عربستان این اطمینان را به عربستانی‌ها خواهد داد که برجام تأثیری منفی بر جایگاه عربستان نخواهد گذاشت و روابط عربستان و آمریکا می‌تواند با دیگر مستحکم باشد. آمریکا احتمالاً این چراغ سبز را نیز می‌دهد که پس از احمیای برجام مذاکرات ایران و عربستان نیز به نتیجه برسد تا شرایط خاورمیانه به نسبت صلح بیشتر شود پیدا کند. باید توجه داشت که سفر بایدن به منطقه مجموعه‌ای از تهدیدها و فرصت‌هاست و اگر این رویه دیپلماتیک به خوبی پیش رود، ایران می‌تواند جایگاه خوبی در بازار انرژی پیدا کند. این امر مشخصاً به نفع آمریکا و اروپا نیز خواهد بود زیرا آن‌ها نیز یک بازار انرژی جدید پیدا می‌کنند و قیمت‌ها کاهش پیدا می‌کند و به نفع آن‌ها خواهد بود.

آیا نقش آفرینی اروپا سبب شد تا رویه مذاکرات به این سمت هدایت شود و آیا اساساً نظرات اروپا برای آمریکا مهم بوده است؟

از زمانی که جو بایدن و دموکرات‌ها دولت را در دست گرفتند، مواضع دولت‌های اروپایی نیز تغییر کرد و به سمت سیاست‌های کاخ سفید نزدیک شد و در موضوع مذاکرات برای احمیای برجام با آمریکا همراه شدند. مذاکرات اکنون با توجه به وقف‌های که در مذاکرات شکل گرفته است شاهد شکل‌گیری اجماعی میان تروئیکای اروپایی و آمریکا علیه ایران هستیم که حتی در مواردی گهته می‌شود که دولت‌های اروپایی خواهان اتخاذ سیاست‌های به مراتب سخت‌تری علیه ایران نیستند. این شرایط اگر مذاکرات احمیای برجام به بن‌بست قطعی برسد دیگر شکافی میان اروپا و آمریکا وجود ندارد که مانع از شکل‌گیری فشار مضاعف و صدور قطعنامه علیه ایران شود. در نتیجه اگر مذاکرات وین تا زمان نشست بعدی شورای حکام در همین حالت وقفه باقی بماند، قطعاً شاهد صدور قطعنامه‌های دیگر خواهیم بود. موضوع اصلی آمریکاست و اروپا نمی‌تواند در این عرصه تأثیر خاصی داشته باشد.